

Energiateollisuus ry:n lausunto alueidenkäyttölaista HE 70/2026

Uusiutuvan energian tuotanto

Ympäristövaliokunta

11.6.2026

Annina Alasaari

Energiateollisuus ry

Energiateollisuus on huolissaan tuulivoiman etäisyysäännön ja aurinkovoiman kaavoitusvaatimuksen vaikutuksista sähköntuotannon kasvuun ja puhtaan teollisuuden investointeihin

- Suomella on kaikki edellytykset onnistua energiamurroksessa: pitää sähkön hinta kohtuullisena, vastata sähkönkysynnän kasvuun ja houkutella puhtaan teollisuuden investointeja. Alueidenkäyttölaissa esitetyt aurinkovoiman kaavoitusvaatimus ja tuulivoiman etäisyysääntely vaarantaisivat tämän.
- Tuulivoimalla ja aurinkovoimalla on keskeinen rooli Suomen ilmastotavoitteen saavuttamisessa ja kilpailukyvyn vahvistamisessa. Tuulivoimaa ja aurinkovoimaa tarvitaan päästövähennyksien toteuttamiseksi teollisuudessa, liikenteessä ja lämmityksessä sekä vetytalouden mahdollistamiseksi.
- [Energiateollisuuden energiavision 2040](#) mukaan suurin osa sähköntuotannon lisäyksestä toteutettaisiin tuulivoimalla, ja myös aurinkovoimaan odotetaan merkittävää kasvua.

Tuulivoiman etäisyys sääntö vaikeuttaisi sähköntuotannon lisäämistä

- Lakiesityksen mukaan tuulivoimalan vähimmäisetäisyyden asutukseen olisi oltava vähintään **1,25 kilometriä**. Sääntö ei koskisi *maakuntakaavojen tuulivoima-alueita* eikä tapauksia, joissa asuinrakennuspaikkojen *omistajien 4/5 enemmistö antaa suostumuksensa* lähemmälle sijoittumiselle.
- *Etäisyys sääntö tulisi vaikeuttamaan tuulivoimahankkeiden toteuttamista*. Puhtaan sähköntuotannon kasvun vaikeutuessa Suomi voi menettää teollisuuden investointeja ja niiden mukanaan tuomat verotulot, työpaikat ja hyvinvoinnin.
- *Maakuntakaavojen jäljellä olevat tuulivoima-alueet eivät mahdollista sähköntuotannon lisäämistä kulutustarpeen edellyttämässä tahdissa*. Maakuntakaavaprosessit vievät nopeimmillaankin useita vuosia, ja etäisyysvaatimus viivästyttäisi merkittävästi tuulivoimahankkeita.
- *Etäisyys sääntö on hyvin poikkeuksellinen*, sillä alueidenkäyttölaissa ei ole vastaavaa muille toiminnoille, vaan näiden kaavoitus perustuu tapauskohtaiseen arviointiin. Tasapuolisen kohtelun mukaisesti tuulivoiman sijoittumisen perustana tulisi säilyä tapauskohtainen ja vaikutuksiin perustuva arviointi.
- *Siirtymäsäännösten osalta* pidämme tärkeänä, että uutta lakia ei sovellettaisi niihin tuulivoimayleiskaavoihin, jotka ovat tulleet vireille ennen lain voimaantuloa, sillä jo kaavaluonnosvaiheessa on käytetty merkittävä määrä resursseja.

Aurinkovoiman kaavoitusvaatimus hidastaisi hankkeita merkittävästi

- *Vaatimus yleiskaavoittaa vähintään 50 hehtaarin aurinkovoimahankkeet hidastaisi aurinkovoiman rakentamista merkittävästi* ja johtaisi aiempaa suurempiin hankkeisiin. Aurinkovoiman kaavoitusvaatimuksen tulisi jatkossakin perustua tapauskohtaiseen vaikutusten arviointiin.
- Kaavoitusvaatimus vaikeuttaisi myös hallitusohjelman mukaista rakentamista joutomaille, rakennetuille alueille ja entisille turvetuotantoalueille. *Kaavoitusvaatimuksen osalta tulisi vähintään mahdollistaa poikkeus hallitusohjelman mukaisilla alueilla.*
- Aurinkovoiman yleiskaavavaatimuksissa esitetään *metsämaalle sijoittumiseen* liittyviä rajoituksia. Aurinkovoimarakentamisen vaikutukset eivät eroa muusta rakentamisesta, eivätkä metsämaalle sijoittumiseen liittyvät rajoitukset näin ollen ole tasapuolisia ja perusteltuja. Esitetty raja ei myöskään ota huomioon maanomistajien oikeuksia metsämaan hyödyntämiseen erilaisiin tarkoituksiin.
- *Siirtymäsäännösten* osalta pidämme lainsäädännön ennakoitavuuden kannalta keskeisenä, että rakentamislupaa voi hakea vanhoilla säännöksillä, jos hankkeella on jo sijoittamislupa tai jos jo myönnetylle rakentamislupalta on tarvetta hakea jatkoaikaa. Rakentamislain 46 §:ään sisältyvää pinta-alarajaa ei tulisi myöskään soveltaa tilanteessa, jossa alue on osoitettu aurinkovoima-alueeksi ennen lain voimaantuloa vireille tullessa yleiskaavassa.

Muut uusiutuvan energian hankkeisiin vaikuttavat yleiset muutokset

- **Maakuntakaavan** yksityiskohtaisuutta vähennettäisiin ja kuntakaavoituksessa voitaisiin perustellusta syystä poiketa maakuntakaavassa. Kannatamme esitystä, sillä se sujuvoittaisi kaavoitusta, kun maakuntakaavan yleispiirteisyys korostuisi ja kunnan yleiskaavoitus voitaisiin laatia joustavammin. Energiansiirtoinfrastruktuurin tulisi kuitenkin kuulua myös jatkossa maakuntakaavan sisältöön, sillä laajat verkkohankkeet ylittävät kuntien rajat.
- **Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)** voisivat jatkossa sisältää myös huoltovarmuuteen ja energiahuoltoon liittyviä asioita, mikä on kannatettavaa. Muutoksilla mahdollistetaan VAT:n kohdistuminen energijärjestelmään kokonaisuudessaan.
- **Luonnon monimuotoisuus ja muut luonnonarvot** huomioitaisiin lakimuutoksen myötä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa sekä maakunta- ja yleiskaavoissa nykyistä vahvemmin. Näiden määrittely jää kuitenkin laissa epäselväksi, mikä lisää epävarmuutta kaavaan liittyvistä selvitysvelvoitteista sekä vaikutuksista.
- **Maanomistajalle säädettäisiin oikeus tehdä kunnalle aloite** asemakaavan tai suoraan rakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimiseksi tai muuttamiseksi. Kunnan olisi vastattava aloitteeseen neljän kuukauden sisällä. Pidämme esitystä kannatettavana, ja etenkin määräaika tarpeellisena.
- **Asemakaavojen valitusoikeutta** rajattaisiin tilanteissa, joissa kaava on yleiskaavan mukainen niin, että valitusoikeus kohdistuisi asianosaisille. Yhdistysten valitusoikeuden edellytys olisi kaavaehdotuksista tehtävä muistutus. Kannatamme esityksiä ja pidämme hyvänä, että yhdistykset osallistuvat kaavaprosessiin jo suunnitteluvaiheessa.